

ΠΟΝΤΟΚΕΡΑΣΙΑ ΚΡΟΥΣΣΩΝ
PONTOKERASIA KRUSSON

ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ
GOUMENISSA

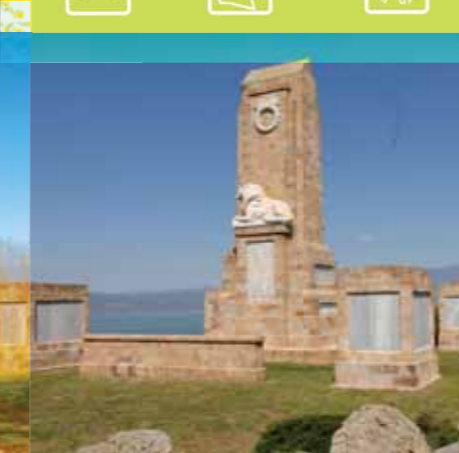
**Ανακαλύπτω
το Κιλκίς**
Discovering Kilkis

ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ
Excursion trails

ΔΟΪΡΑΝΗ
DOIRANI

Ο Νομός Κιλκίς, το βορειότερο άκρο της Ελλάδας, ανήκει στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και συνορεύει με τους Νομούς Θεσσαλονίκης, Πέλλας, Σερρών και με την Π.Γ.Δ.Μ στα βόρεια. Έχει αξιόλογους ορεινούς όγκους, τα όροι Πάικο, Κρούσσια και Μπέλλης ιδανικούς για περίπατο, ορειβασία, περιήγηση και έντονο το υδάτινο στοιχείο, έχοντας δυο λίμνες, την Δοϊράνη, το φυσικό μας σύνορο με την Π.Γ.Δ.Μ και την Πικρολίμνη, γνωστή από τα χρόνια του Μ. Αλεξάνδρου για τις ιαματικές της ιδιότητες καθώς και δυο ποτάμια, τον Αξιό που διασχίζει την περιοχή Παιονίας και τον Γαλλικό ποταμό, (τον αρχαίο Εχέδωρο, γνωστό στην αρχαιότητα για τα ψήγματα χρυσού). Ο νομός Κιλκίς κατοικείται από την προϊστορική εποχή, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα σε διάφορες περιοχές του νομού και σύμφωνα με τις αναφορές συγγραφέων και ιστορικών της εποχής (Ομήρου, Ηροδότου, Θουκυδίδη, Στράβωνα). Πρόκειται για τις αρχαίες περιοχές της Μυγδονίας, Κρηστωνίας, Βοττιαίας και Παιονίας.

At the furthest northern point of Greece, the prefecture of Kilikis is part of the Region of Central Macedonia, bordering on the prefectures of Thessaloniki, Pella, Serres, and to F.Y.R.O.M. to the north. Great mountainous masses, such as the Mountains Paiko, Kroussia, and Belles, make the terrain ideal for walking, hiking, and exploring. Equally prominent is the aquatic element, firstly in relation to our two lakes: Doirani, our natural border with F.Y.R.O.M., and Pikrolimni, well-known since the era of Alexander the Great for its therapeutic properties. Kilikis is also home to two rivers: the river Axios, which runs through the area of Paionia, and the river Gallikos, called Echedoros in ancient times, then known for its gold dust particles. The Prefecture of Kilikis has been inhabited since the prehistoric ages, as documented by archeological findings in several areas, as well as the writings of poets and historians of antiquity (Homer, Herodotus, Thucydides, Strabo). Indeed, these areas are the ancient territories of Mygdonia, Kristonia, Bottiaia, and Paionia.

Σήμερα ο Νομός Κιλκίς εξακολουθεί να διατηρεί έντονο τον αγροκτηνοτροφικό του χαρακτήρα με καλλιέργεια σιτηρών, δημητριακών αλλιά και των λεγόμενων δυναμικών αγροτικών προϊόντων (καπνός, βαμβάκι κ.λπ.). Ισχυρό κομμάτι της αγροτικής οικονομίας καταλαμβάνει η κτηνοτροφία με διαρκώς συστηματικότερη μορφή. Ο νομός επίσης διαθέτει αξιόλογες κτηνοτροφικές μονάδες σε οργανωμένες κτηνοτροφικές ζώνες και καθετοποίηση παραγωγής κυρίως στα γαλακτοκομικά προϊόντα. Από την δεκαετία του 1980, ο νομός πέρασε δυναμικά στον τομέα της βιομηχανίας, κυρίως μέσα από την ίδρυση της ΒΙ.Π.Ε στο Σταυροχώρι, η οποία σήμερα φιλοξενεί μερικές από τις πλέον ισχυρές βιομηχανικές μονάδες της χώρας. Παράλληλα οργανώνεται συστηματικά η παλαιότερη ΒΙ.Π.Ε της Ν.Σάντας καθώς και το Βιομηχανικό Πάρκο Πολυκάστρου. Τέλος από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 παρατηρείται δραστηριότητα στον τομέα του Αγροτουρισμού ιδιαίτερα στους ορεινούς όγκους του νομού και βασικά μέσα από την Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER.

Today, the agricultural/ stock-breeding character of the Prefecture of Kilikis still holds strong, thanks to the cultivation of wheat, cereals, as well as the so-called "dynamic agricultural products", such as tobacco, cotton, etc. Stock-breeding also hold its own in the agricultural economy of the prefecture, as it continuously updates its methods. Impressive units within organized stock-breeding zones, as well as the vertical integration of production, especially with regard to dairy products, are the main traits of this economy. In the 1980's, the prefecture made a dynamic entrance into the field of industry, highlighted by the creation of the Industrial District in the village of Stavrochori, which now hosts some of the strongest industrial units of the country. Furthermore, in the same vein, attempts at the systematic construction of the older Industrial District of Nea Santa, in addition to that of the Industrial Park of Polykastro, are also being made. Finally, the beginning of the 1990's witnessed important activity in the realm of agrotourism, especially in the mountainous regions of the prefecture, aided by the Leader Community Initiative.

ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΪΚΟΥ

The monasteries of Mount Paiko

ΑΚΡΙΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ

A LIFE IN ISOLATION, FULL OF RELIGIOUS FEELINGS

Οι κάτοικοι του ακριτικού νομού του Κιλκίς κατά τη διάρκεια της ιστορίας τους στηρίχθηκαν στην ορθόδοξη εκκλησία, η οποία τους ενίσχυσε εθνικά και πνευματικά. Το θρησκευτικό συναίσθημα είναι έντονο και αυτό φαίνεται από το πλήθος των εκκλησιών που υπάρχουν όπως και των μοναστηριών.

Those who live in the border prefecture of Kilkis have been strongly supported, throughout history, by the Orthodox Church, which reinforced their national and spiritual feelings. The role of religion is of great importance, which is obvious by the number of churches and monasteries in the area.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΡΑΦΑΗΛ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗ

Η περιοχή της Γουμένισσας και η οροσειρά του Πάικου έχουν να επιδείξουν εξαιρετικής ομορφιάς μοναστήρια. Άλλα από αυτά είναι θεμελιωμένα από το 14ο μ.Χ. αιώνα και άλλα πολύ πρόσφατα, στα τέλη του 20ου αιώνα. Εκτός όμως από τους μοναχούς, η περιοχή φαίνεται ότι συγκέντρωνε και το ενδιαφέρον ασκητών, μιας και έχουν βρεθεί αρκετά ασκηταριά.

Η Γουμένισσα, «αρχόντισσα» της περιοχής, αποτελεί την αφετηρία της περιηγητικής, θρησκευτικής διαδρομής. Σε απόσταση 500μ. βρίσκεται το πάρκο Γιούρβιτσα, που οι ντόπιοι λένε ότι είναι η πιο παλιά πηγή νερού του οικισμού.

Ακολουθώντας το χωματόδρομο συναντάμε την άσφαλο που ενώνει τη Γουμένισσα με το χωριό Πεντάλοφο. Τη διασχίζουμε και συνεχίζουμε το χωματόδρομό μας. Σε όλη αυτή τη διαδρομή περνάμε ανάμεσα σε καλλιεργημένες εκτάσεις. Δυτικά μας υψώνεται ένας λόφος πάνω στον οποίο βρίσκεται το εκκλησάκι του Αγίου Αντωνίου.

Πλησιάζοντας προς τον Άγιο Αντώνιο η θέα είναι πανοραμική. Η πεδιάδα της επαρχίας Παιονίας με τα αμπέλια της και τις υπόλοιπες καλλιέργειές της απλώνεται στα πόδια μας. Αριστερά διακρίνουμε πεντακάθαρα το βουνό Μπέλλες και στο βάθος τα Κρούσσια.

Ο οικισμός της Γρίβας με την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του είναι δεξιά μας. Συνεχίζοντας τη διαδρομή μας συναντάμε ανηφορικό και κατάφυτο δρόμο που οδηγεί στην είσοδο της

Γoumenissa, as well as the mountain chain of Paiko, have very picturesque monasteries to exhibit. Some of them were founded during the 14th century A.D., while some others are quite recent, dating in the late 20th century. Except for monks, there are also several ascetics, so we obviously deduce that this is a region of ascetic interest.

Goumenissa, the “ornament” of the whole region, is also considered to be the starting point of a sightseeing religious route. At a distance of about 500 m., there is the Giourvitsa park which is said by the locals to be the most ancient water source in the region.

Walking down on the sand road we finally reach the paved road that joins Goumenissa and the village of Pentalofo. After crossing this paved road, we continue on our dirt road. This is a route that crosses agricultural fields. On our west there is a hill on which is located the Church of St. Antonios.

The view from up there is panoramic. The valley of Paionia with all the vines and the other crops lies in front of us. On the east we can distinctly see Mount Belles and in the background lay the Kroussia Mountains. The developed area of Griva, whose houses are of special architecture lies on the west. Later on we will find an uphill route full of greenery that leads to the

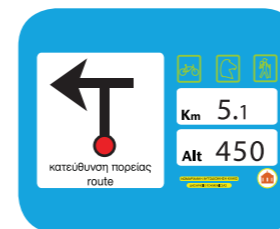
Μονής του Αγίου Ραφαήλ, σε υψόμετρο 582 μ. κι έχει θέα την κοιλάδα του Αξιού. Πρόκειται για ανδρική Μονή και χτίστηκε το 1992. Είναι αφιερωμένη σε τρεις νεοφανείς μάρτυρες τους Ραφαήλ, Νικόλαο και Ειρήνη που μαρτύρησαν στη Θέρμη της Λέσβου το 1463 και αναγνωρίστηκαν ως Άγιοι το 1959 – 1962. Η Μονή πανηγυρίζει την Τρίτη του Πάσχα (Τρίτη Διακαινησίμου).

Επιστρέφουμε πάλι στο δρόμο προς τον Πεντάλοφο και από εκεί όλοι οι δρόμοι οδηγούν στην Ιερά Μονή του Οσίου Νικοδήμου του Αγιορείτη. Η διαδρομή είναι ανηφορική και αρκετά κοπιαστική. Πρόκειται για ανδρικό Κοινόβιο που θεμελιώθηκε το 1981 και αποτελεί Ιερό Μετόχιο της Ιεράς Μονής Σίμωνος Πέτρας Αγίου Όρους. Ένα όμορφο πλακόστρωτο δρομάκι με κυπαρίσσια δεξιά και αριστερά οδηγεί στο Αρχονταρίκι. Καθodόν υπάρχει και πετρόκτιστη βρύση που μας δίνει την ευκαιρία να ξεδιψάσουμε και να ξεπλύνουμε το πρόσωπό μας από τον ιδρώτα της προσπάθειας. Δεξιά μας συναντάμε ένα μικρό και λιτό εκκλησάκι, που είναι και το πρώτο κτίσμα της Μονής προς τιμή των Αρχαγγέλων, Γαβριήλ και Μιχαήλ. Μπροστά μας συναντάμε ένα μικρό διώροφο κτίσμα, στο οποίο έχει προστεθεί ένα τριώροφο νέο κτίριο. Συνεχίζοντας ευθεία βγαίνουμε σε ένα αύλειο χώρο όπου δεξιά μας είναι ο κεντρικό ναός της Μονής, το Καθολικό, που θεμελιώθηκε το 1991. Πρόκειται για διώροφο ναό που στο ισόγειό του τιμούνται οι νεοφανείς Μάρτυρες Ραφαήλ, Νικόλαος και Ειρήνη. Σε απόσταση

entrance of the Monastery of St. Raphael, located on a height of 582m and with a view of the Axios valley. This is a monastery only for men, built in 1992. It is dedicated to three mew martyrs, Raphael, Nikolaos, and Eirini who were martyred in the Thermes region of Lesbos in 1463 and were recognized as Saints in 1959-1962. The monastery celebrates their fame on the third day at Easter (Tuesday of Diakainisimos) Then, we go back towards Pentalofo; from up there all the roads lead to the Sacred Monastery of Hosios Nikodimos the Agiorite. The route is, in fact, uphill and quite tiring. This is also a male coenobium, which was founded in 1981 and belongs to the Holy Monastery of Simonos Petras of Mount Athos. A beautiful paved path with cypresses on both sides leads to Arxontariki. On this way there is also a stone-built fountain which offers us the chance to drink some fresh water or to wash out the fatigue of the hike. On our west there is a small and simple church, which is the first building of the Arhagellon (Archangels) Monastery. In front of us there is a two-store building on which a three-store building has been annexed. Going straight ahead we find a yard and on the west side of this yard there is the central church of the monastery, and the katholikon (central church), founded in 1991. This is a two-store church and on the ground floor

Χρήσιμα τηλέφωνα:

- Νομαρχία Κιλίκις: 23410 37100
- Διεύθυνση τουρισμού Νομαρχίας Κιλίκις: 23410 37166
- Δήμος Γουμένισσας: 23430 20630
- Δασαρχείο Γουμένισσας: 23430 41207
- Νοσοκομείο Γουμένισσας: 23430 42222
- Αστυν. Τμ. Γουμένισσας: 23430 41210
- Ελληνική ομάδα διάσωσης: 6974 241530
- Ορειβατικός σύλλογος Κιλίκις: 23410 20842
- Κυνηγητικός σύλλογος Κιλίκις: 23410 28283
- Λαογραφικό μουσείο Γουμένισσας: 23430 41362
- Ι.Μ. Οσίου Νικοδήμου: 23430 42314
- Ι.Μ. Αγ. Ραφαήλ: 23430 20270

τριάντα περίπου μέτρων βορειοδυτικά του Καθολικού μέσα σε μια δασωμένη χαράδρα, κατάφυτη από βελανιδιές και οξιές κτίστηκε το παρεκκλήσι του Αγίου Σεραφεΐμ του Σαρώφ. Πρόκειται για έναν ασκητή, όσιο της Ρωσικής Εκκλησίας. Το εκκλησάκι είναι μικρό, πέτρινο, κτισμένο όλο με το χέρι και δένει με το περιβάλλον. Οι μοναχοί ασχολούνται με όλα τα έργα της Μονής, οικοδόμηση, συντήρηση των κτισμάτων, διαμόρφωση χώρων. Ακόμη ασχολούνται με την παραγωγή χειροποίητων εικόνων, με την κηροπλαστική, την ξυλουργική, τη γεωργία, την εκτροφή γίδοπροβάτων, τη μελισσοκομία, την οινοποιία, το εργαστήριο ζυμαρικών και την έκδοση βιβλίων.

Κατηφορίζουμε από τη Μονή προς τον Πεντάλοφο και ακολουθούμε το δρόμο προς το χωριό Ομαλό. Ύστερα από λίγο συναντούμε αριστερά μας το νέο δρόμο που θα ενώνει τον Πεντάλοφο με το χωριό Γερακώνα και ο οποίος είναι χαλικοστρωμένος δρόμος. Η διαδρομή είναι κατηφορική και καθώς τελειώνει, στρίβουμε αμέσως αριστερά και μπαίνουμε σε δευτερεύοντα χωματόδρομο. Χαρακτηριστικό της διαδρομής τώρα είναι οι δρύες, τα πλατάνια και οι γαύροι και το κοκκινόχωμα. Κατεβαίνουμε στη ρεματιά και μετά ακολουθεί μια μικρή ανάβαση για να βγούμε στην τοποθεσία Αμπέλια. Εκεί βγαίνουμε στην άσφαλο που αριστερά πάει για Πεντάλοφο και δεξιά για Γουμένισσα. Όποιοι θέλουν ακολουθούν την άσφαλο που τους βγάζει κατευθείαν στη Γουμένισσα. Όσοι όμως θέλουν να απολαύσουν τα πλατάνια της Γιούρβιτσας, στρίβουν αριστερά. Ύστερα από λίγο συναντάμε δεξιά ένα χωματόδρομο, ο οποίος μας βγάζει σε ένα ποτάμι, που είναι και το σύνορο της Γουμένισσας με τις γύρω περιοχές. Ανηφορίζοντας ελαφριά φτάνουμε σε ένα σημείο που βλέπουμε πια τη «Νύμφη του Πάικου», τη Γουμένισσα από τη νότια πλευρά της. Ακολουθούμε τη διαδρομή όπως την είχαμε πάρει στην αρχή και φτάνουμε στο πάρκο της Γιούρβιτσας.

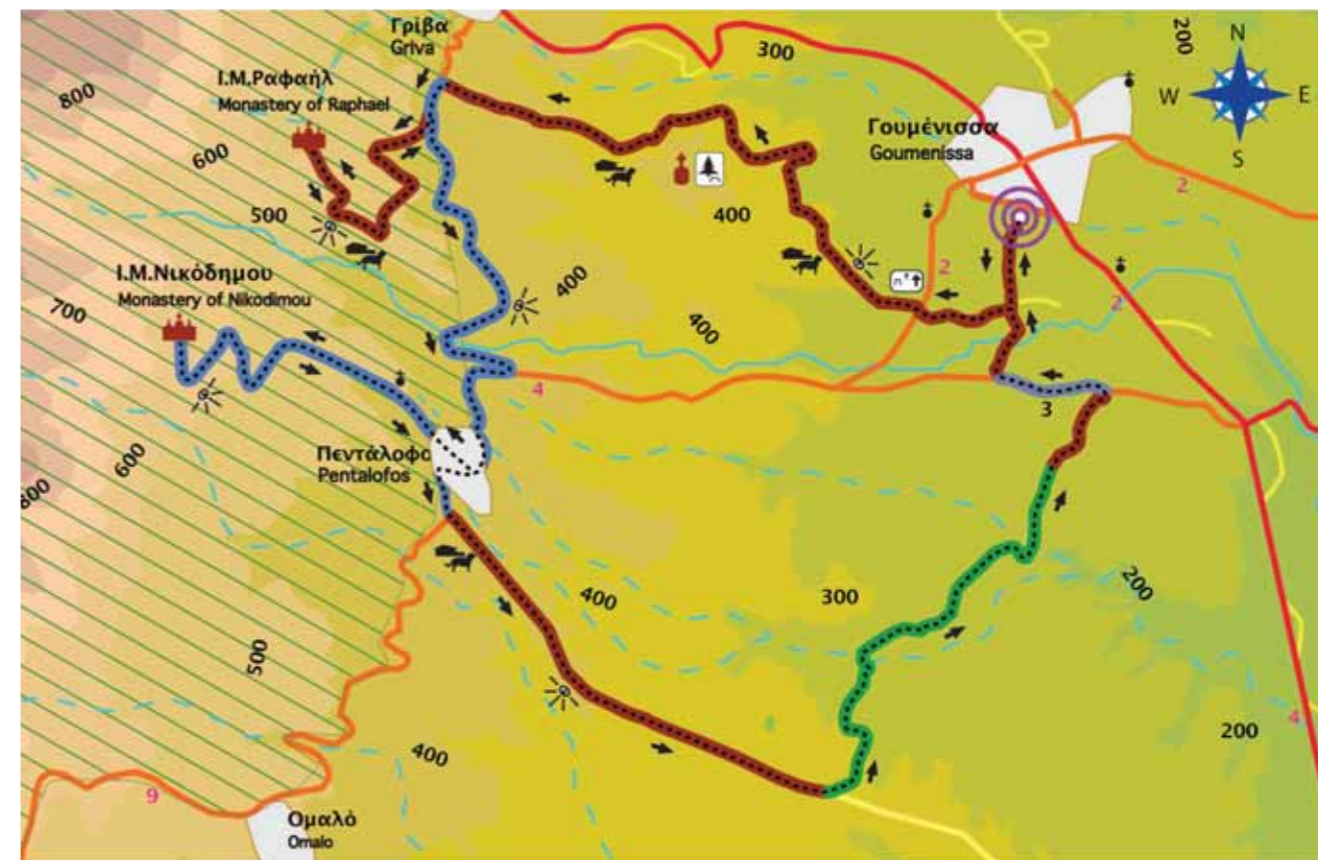
the neo-martyrs Raphael, Nikolaos and Eirini are celebrated. In a distance of about thirty meters, on the northwest side of the katholikon, in a forest ravine, full of oaks and beeches, the shrine of St. Seraphim the Sarof was built. He was an ascetic saint of the Russian Church. The shrine is quite small, built totally of stone and in perfect harmony with the environment. The monks dedicate themselves to the needs of the Monastery, the building, restoration and formation of the buildings. They also dedicate themselves to the production of hand-made icons; they are chandlers, carpenters, farmers (they mainly have goats and sheep), apiarists, wine-makers, pasta makers and even editors.

Then we climb down towards Pentalofo following the route to the village of Omalos. After a while we find on our left a new road which joins Pentalofo and Gerakona which is a cobble street. The route is downhill and at the end we turn left entering a side-street. The main characteristic of the route now are the oaks, planes and the hornbeams as well as the clay earth. Then we walk down the gully followed by a little uphill which leads us to the region of Ampelia. At this point we meet the main road which has a forks: on the left to Pentalofo and on the right to Goumenissa. Whoever wishes may follow this road and find himself in Goumenissa. Those who would enjoy the planes of Giourvitsa may turn left. After a while we meet a dirt road which leads to a river, the border between Goumenissa and the surroundings. Following a slightly uphill road we reach a point from which we can see the "bride of Paiko", Goumenissa, from the south side. Finally, we follow the route we had taken at the beginning and we are back at Giourvitsas park.

περιγραφή διαδρομής - road book

Χλμ.	Υψ.	Κατ/νση	Περιγραφή	Χλμ.	Υψ.	Κατ/νση	Περιγραφή
0	230		Δύο ποτάμια. Πάρκο αναψυχής Γούρβιτσας	11,650	450		Βγαίνουμε σε ασφάλτο Γουμένισσα Πεντάλοφο Κατεύθυνση δεξιά για Πεντάλοφο
530	260		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο Κατεύθυνση δεξιά	12,560	460		Πλατεία Πεντάλοφου Κατεύθυνση δεξιά
850	275		Αφήνουμε ασαφή χωματόδρομο αριστερά και χωματόδρομο δεξιά κεντρικό Κατεύθυνση ευθεία	15,350	670		I.M. Οσίου Νικόδημου του Αγιορείτη
1,080	280		Βγαίνουμε στην ασφάλτο Γουμένισσας, Πεντάλοφου. Κατεύθυνση δεξιά	18,040	460		Πλατεία Πεντάλοφου Κατεύθυνση δεξιά για Ομαλό
1,130	280		Αφήνουμε ασφάλτο ευθεία για Γουμένισσα Κατεύθυνση αριστερά	18,490	455		Αφήνουμε την ασφάλτο ευθεία Κατεύθυνση αριστερά χωματόδρομος
1,560	310		Αφήνουμε δεξιά και αριστερά χωματόδρομο Κατεύθυνση ευθεία ακολουθούμε χαλικοστρωμένο κεντρικό χωματόδρομο	21,400	340		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία στο τέλος της κατηφόρας. Κατεύθυνση αριστερά ασαφής χωματόδρομος
1,930	320		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά Κατεύθυνση ευθεία	22,850	285		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο κεντρικό Κατεύθυνση δεξιά για ρέμα Γουμένισσας
2,630	300		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο δεξιά από Γουμένισσα. Κατεύθυνση αριστερά	23,830	215		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο Κατεύθυνση αριστερά συναντάμε ποτάμι
4,030	400		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά για Αγ. Αντώνη. Κατεύθυνση δεξιά	23,890	210		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία
4,360	400		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο δεξιά για Γρίβα Κατεύθυνση αριστερά	24,430	270		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο Κατεύθυνση δεξιά
5,160	450		Βγαίνουμε σε ασφάλτο δεξιά για Γρίβα Κατεύθυνση αριστερά ασφάλτος	24,640	280		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά Κατεύθυνση ευθεία
5,380	460		Αφήνουμε την ασφάλτο ευθεία Κατεύθυνση δεξιά χωματόδρομος	25,020	245		Βγαίνουμε σε σταυροδρόμι ασφάλτος Κατεύθυνση αριστερά
6,860	590		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία Κατεύθυνση δεξιά για μοναστήρι Ραφαήλ	25,730	260		Αφήνουμε ασφάλτο ευθεία Κατεύθυνση δεξιά χωματόδρομος
7,360	590		I.M. Αγίου Ραφαήλ Κατεύθυνση αριστερά	25,930	250		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία
7,860	590		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο Κατεύθυνση αριστερά	26,260	260		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία
9,340	460		Βγαίνουμε στην ασφάλτο Κατεύθυνση δεξιά για Πεντάλοφο	26,780	230		Τέλος διαδρομής

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΑΡΤΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

ΠΟΝΤΟΚΕΡΑΣΙΑ ΚΙΛΚΙΣ

Pontokerasia Kilkis

**Η ΦΥΣΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ
ΣΤΟ ΞΥΠΝΗΜΑ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ**

NATURE AND SCIENCE COLLABORATE IN THE AWAKENING OF THE SENSES

Ανατολικά του νομού Κιλκίς βρίσκεται η οροσειρά των Κρουσίων που αποτελεί το φυσικό σύνορο με το νομό Σερρών και χωρίζει τις εύφορες πεδιάδες τους. Η υψηλότερη έξαρση της οροσειράς είναι το βουνό Μαυροβούνι με υψόμετρο 1179μ. Στα Κρούσια έχει τις πηγές του ο ποταμός Γαλλικός, γνωστός από την αρχαιότητα ως Εχέδωρος καθώς και για τα ψήγματα χρυσού που υπήρχαν στην άμμο της κοίτης του.

East of Kilkis prefecture lies the Kroussia mountain range, forming the natural border with the prefecture of Serres and thus separating its fertile plains. The highest peak of the mountain range is Mt. Mavrovouni at 1179 m. above sea level. The river Gallikos springs in the Kroussia. It has been known since ancient times as Echedoros (from the Greek Eche = to have, to bear, and doros = gift), referring to the chips of gold found in the sand of its bed.

Χρήσιμα τηλέφωνα:

Νομαρχία Κιλκίς:

23410 37100

Διεύθυνση τουρισμού

Νομαρχίας Κιλκίς:

23410 37166

Δήμος Κιλκίς:

23413 52100

Δήμος Κρουσσιών:

23410 61202

Δασαρχείο Κιλκίς:

23430 42002

Νοσοκομείο Κιλκίς:

23410 38400

Αστυν. Τμ. Κιλκίς:

23410 41210

Κ.Ε.Π. Κιλκίς:

23410 77040

Ελληνική ομάδα διάσωσης:

6974 241530

Ορειβατικός σύλλογος Κιλκίς:

23410 20842

Κυνηγητικός σύλλογος Κιλκίς:

23410 28283

Βαλκανικός Βοτανικός Κήπος:

23410 70688

Το Μαυροβούνι παρουσιάζει έντονη ανάμειξη πετρωμάτων, πολλά γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά κυρίως χαράδρες και ρέματα, μεγάλη ποικιλία στον προσανατολισμό των πλαγιών του και κλιματικές συνθήκες που εξασφαλίζουν εδαφική υγρασία. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη ευνοϊκών συνθηκών για τη δημιουργία ποικίλων οικοτόπων, οι οποίοι φιλοξενούν άφθονη και πολύ ενδιαφέρουσα πανίδα και χλωρίδα. Σε καταγραφή που έγινε της χλωρίδας του βουνού καταγράφηκαν περισσότερα από 500 είδη. Ορισμένα από αυτά αναφέρονται για πρώτη φορά στον ελληνικό χώρο, οπότε πρόκειται για ενδημικά φυτά και αρκετά είδη ανήκουν στα σπάνια φυτά. Επιπλέον την περιοχή την χρησιμοποιούν πολλά πουλιά ως τόπο αναπαραγωγής τους, όπως ο βασιλαετός, ο κραυγαετός, ο σταυραετός, ο τσίφτης, ο σφηκιάρης, ο ασπροπάρης, το σάϊνι, η μαυροτσικλητάρα, η λιοστριτσιδα κ.ά. Η διαδρομή μας κινείται στην περιοχή του χωριού Ποντοκερασιά. Το όνομά του το πήρε από τους Πόντιους κατοίκους του, που εγκαταστάθηκαν το 1920 – 1922 από τις περιοχές του Καυκάσου, της Τραπεζούντας και της Κερασούντας, και τις πολλές κερασιές που καλλιέργησαν. Το παλιό όνομα του χωριού ήταν Παπράτ που σημαίνει «φτέρη» από τις πολλές που φύονται μέχρι σήμερα. Οι κάτοικοι του ασχολούνται κυρίως με την υλοτομία και λιγότερο με τη γεωργία.

Βρισκόμαστε σε απόσταση 3 χλμ. από την Ποντοκερασιά πάνω στον αυχένα του βουνού,

Μavrovouni presents a variety of rock formations, interesting geological features such as ravines and streams, as well as slopes in different orientations and climatic conditions that ensure territorial humidity. All these result in the development of favourable conditions for the creation of various ecotopes which shelter abundant and very interesting fauna and flora. Records of the mountain flora show that more than 500 types of plant-life exist. Some of them are recorded for the first time on Greek soil, and are, therefore, endemic plants, in many cases quite rare. In addition, the region is used by a lot of birds as their place of reproduction, such as basilaetos (Aquila heliaca), kravgaetos (Aquila pomarina), stavraetos (Hieraetus pennatus), tsiftis (Milvus migrans), sfikiaris (Pernis apivorus), asproparis (Neophron percnopterus), saini (Accipiter brevipes), mavrotsiklitara (Dryocopus martius), liostriksida (Hippolais olivetorum) etc. Our trip continues in the region of Pontokerasia village, named after its settlers of Pontic ancestry, who in 1920-1922 emigrated to this area from the Caucasus, Trapezounta and Kerasounta, at times cultivating cherry trees (Kerasia in Greek). The old name of the village was Paprat which means "fern" (Pteridium aquilinum) that can still be found there.

Most of its residents are loggers and some

όπου είναι κτισμένο και το ξενοδοχείο «Κρούσια». Η διαδρομή μας ακολουθεί την ασφάλτο για λίγο και συνεχίζει σε χωματόδρομο με μαλακό κοκκινόχωμα που περνά μέσα από δάσος με βελανιδιές, γαύρο και φλαμουριές. Αριστερά είναι ο νομός Σερρών και αντικρίζουμε τη λίμνη Κερκίνη και τα χωριά Λιθότοπο, Χείμαρρο και Ζευγολατιό. Η πηγή που υπάρχει στη διαδρομή ανεφοδιάζει τα παγούρια μας.

Το Μαυροβούνι υλοτομείται συστηματικά από πολύ παλιά και οι διάφοροι χωματόδρομοι φέρουν τα ονόματα υλοτόμων. Ακόμα υπάρχουν πολλά τοπωνύμια που συνδέονται με τοπικές ιστορίες. Έτσι λοιπόν ο δρόμος που ακολουθούμε είναι του Λαζαριδή, υλοτόμου, και οδηγεί σε αυχένα που αριστερά πάει για Ασπρόχωμα, Ριζανά και Σέρρες και δεξιά μας βγάζει στην Ποντοκερασιά. Συνεχίζουμε το χωματόδρομο που οδηγεί στο χωριό Ελληνικό και σε λίγο συναντάμε την τοποθεσία Σταυρά, που έχει μνημείο πεσόντων από τους Γερμανούς. Συναντάμε διάφορες διασταυρώσεις, τις οποίες δεν ακολουθούμε. Σε λίγο έχουμε πανοραμική θέα του χωριού και του Βαλκανικού Βοτανικού Κήπου Κρουσσιών. Αφήνουμε τον κεντρικό χωματόδρομο που οδηγεί στο χωριό Ελληνικό και μπαίνουμε σε δευτερεύοντα ασαφή χωματόδρομο. Η βλάστηση είναι πιο χαμηλή αλλά οργιώδης. Η τοποθεσία εδώ έχει πάλι το όνομα υλοτόμου και ονομάζεται Τζαμαλούκα.

Στην περιοχή που κινούμαστε κάνουν την εμφάνισή τους και σπαρμένα χωράφια με σιτηρά, αφού η δεύτερη σε σημαντικότητα

are farmers.

Three kilometers from Pontokerasia, on the crest of the mountain, we find the hotel "Kroussia". Our trip continues on the paved road for a while, followed by a dirt-road that passes through an oak forest, (*Quercus frainetto*), horn beans (*Carpinus betulus*) and lindens (*Tilia tomentosa* Moench). On our left lies the prefecture of Serres, where we feast our eyes on Lake Kerkinia and the villages of Lithotopo, Cheimarro and Zevgolatio. The spring that can be found there refills our water bottles. Lumber has been systematically been cut in Mavrovouni since a long time ago and the various dirt-roads bear the names of lumberjacks. There are still a lot of place-names that are connected with local tales. The road that we follow is Lazaridis Street, a renowned lumberjack, leading to the left to Asprochoma, Rizana and Serres, and to the right to Pontokerasia. We continue the earth-road that takes us to Elliniko village and after a while we come to Stavra, where there is a monument for the soldiers who died fighting the Germans. We meet various crossings, which we do not follow. Shortly we have a panoramic view of the village and the Balkan Botanical Garden of Kroussia. We leave the central earth-road that leads to the Elliniko village and we enter a secondary poorly formed earth-road. The vegetation is lower but

ασχολία των κατοίκων είναι η γεωργία. Ο χωματόδρομος που ακολουθούμε καλύτερεύει στη συνέχεια και ήταν αυτός που έπαιρναν παλιότερα οι κάτοικοι της Ποντοκερασιάς για να πάνε στο Κιλκίς. Οδηγεί στο Παρόχθιο, ένα μικρό οικισμό δίπλα σε ρέμα. Ο παλιός αυτός δρόμος είχε στρωθεί με πέτρες και οι ντόπιοι τον έλεγαν το «Καλντερίμ». Σήμερα συναντάμε σε κάποια σημεία απομεινάρια του. Μεγάλη πιθανότητα έχουμε να συναντήσουμε λαγούς και χελώνες, που λόγω του ανάγλυφου της περιοχής – ρέματα με νερό – είναι στις προτιμήσεις τους.

Σε λίγο αφήνουμε τον παλιό χωματόδρομο για να βρούμε στη νέα ασφαλτίνη διαδρομή Ποντοκερασιάς – Κιλκίς. Παίρνουμε την κατεύθυνση προς τα δεξιά και σε λίγο φτάνουμε στην είσοδο του Βαλκανικού Βοτανικού Κήπου Κρουσσιών, που έχει έκταση 310 στρέμματα. Η ξενάγηση στον Κήπο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Είναι χωρισμένος σε περιοχές ανάλογα με τα φυτά που παρουσιάζονται. Έτσι υπάρχει ο βραχόκηπος, ο φαρμακευτικός κήπος, ο παραθαλάσσιος, τα υδροχαρή φυτά, τα αρωματικά, τα (υπ-) αλπικά, τα μεσογειακά, τα καλλωπιστικά, τα σημαντικά ενδημικά κ.ά. Τα φυτά που παρουσιάζονται συλλέγονται από το φυσικό τους περιβάλλον, πολλαπλασιάζονται στο Εργαστήριο Προστασίας και Αξιοποίησης Αυτοφυών και Ανθοκομικών Ειδών του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας που εδρεύει στη Θέρμη της Θεσσαλονίκης και μεταφυτεύονται στο Κήπο Κρουσσιών. Οι διαφορετικές διαδρομές περιήγησης καθώς και οι πινακίδες πληροφόρησης μας βοηθούν να ανακαλύψουμε τα μυστικά των φυτών.

Βγαίνουμε ξανά στην άσφαλτο που οδηγεί στην Ποντοκερασιά. Η διαδρομή μας ανεβαίνει στον κατάφυτο λόφο που υψώνεται απέναντι από τον Κήπο. Από την πλευρά του λόφου που ανηφορίζουμε, δεν έχουμε καθόλου ορατότητα προς την περιοχή της Ποντοκερασιάς. Είμαστε «βυθισμένοι» στον «κόσμο της βελανιδιάς».

substantial. The region is named after the lumberjack Tzamalouka.

The area that we have visited is rich in cultivated cereal fields, since the residents' second most important occupation is agriculture. The earth-road that we follow improves after a while; in fact, it used to constitute the itinerary that the residents of Pontokerasia used to follow in order to go to Kilkis. It leads to Parochthio, a small settlement next to a stream. This old road had been stone-paved and the locals used to call it "Kalderim". Today we find its remnants in some parts. One might see even hares and turtles in this aquatic environment.

Shortly we leave the old earth-road in order to go to the newly paved road between Pontokerasia and Kilkis. We follow the direction on the right and we soon reach the entrance of the Balkan Botanical Garden of Kroussia, which covers an area of 310 sq.m. The conducted tour in the Garden is very interesting. It is separated in areas depending on the plants being displayed. There is the rock garden, the pharmaceutical garden, coastal garden, the water plants, aromatic, (sub-) Alpine, Mediterranean, ornamental, important endemic, etc. The plants which are displayed are collected in their natural habitat, then propagated in the Laboratory of Protection and Evaluation of Native and Floricultural Species of the Greek National Agricultural Research Foundation based in Thermi, Thessaloniki. The plants are then transported to the Kroussia Gardens. The different routes of the tour as well as the information signs help us to discover the secrets of the plants.

We resume on the paved road which leads to Pontokerasia. Our trip continues on the verdant hill that rises up opposite

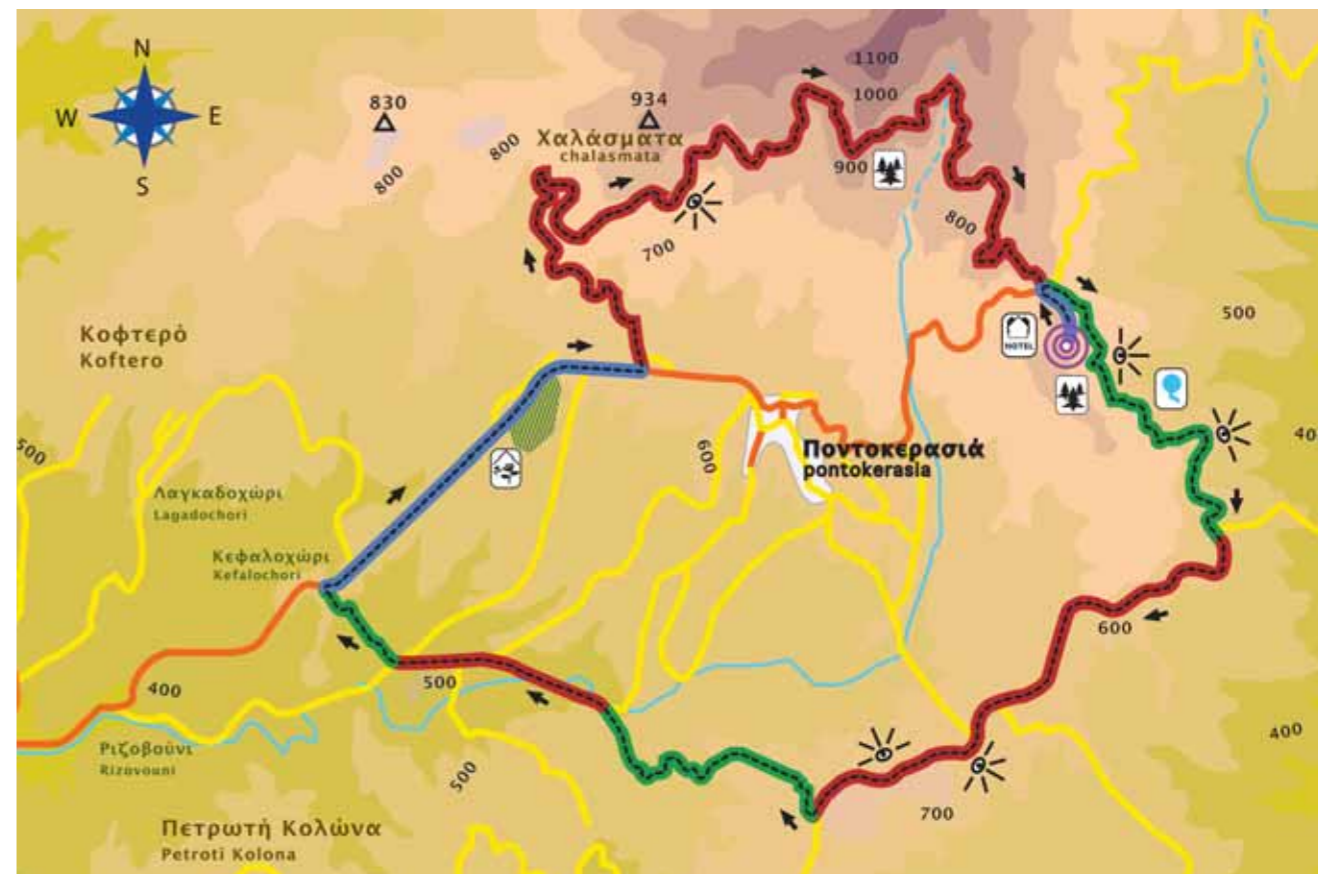
Στη συνέχεια ο χωματόδρομος περνάει προς την πλευρά της περιοχής της Ποντοκερασιάς και το δάσος ανοίγει και μας αποκαλύπτει η θέα. Αρχίζουμε να τραβερσάρουμε σε πετρώδες έδαφος. Ύστερα από λίγο η διαδρομή αλλάζει βατότητα και το έδαφος γίνεται μαλακό. Τα λουλούδια παρουσιάζουν τόσο μεγάλη ποικιλία που είναι εντυπωσιακή. Μετά το τέλος της ομαλής ανηφόρας η διαδρομή μας γίνεται ευθεία και κατηφορική. Η βλάστηση είναι πυκνή, αφήνοντας κατά τακτά διαστήματα ξέφωτα. Μπαίνουμε μέσα σε μια χαράδρα με πανύψηλες και ογκώδεις οξείες. Καλύπτουν όλη την περιοχή δημιουργώντας μια τεράστια φυσική «ομπρέλα». Κατηφορίζουμε μέσα από αυτόν τον παράδεισο και φτάνουμε στο τέλος της διαδρομής μας.

the Garden. On this side of the hill, there is no visibility towards the region of Pontokerasia. We are "sunk" in the "oak world". Soon the earth-road continues and the forest opens up to reveal the view. We start traversing on rocky ground. After a while the terrain changes and the ground becomes soft. There is a wide variety of flowers that is impressive. After the end of a smooth uphill trek, the route continues straight and downhill. The vegetation is dense, with clearings at regular intervals. We descend into a ravine with very tall and wide beeches. The foliage creates an enormous natural "umbrella". We go downhill through this paradise and we reach the end of our trip.

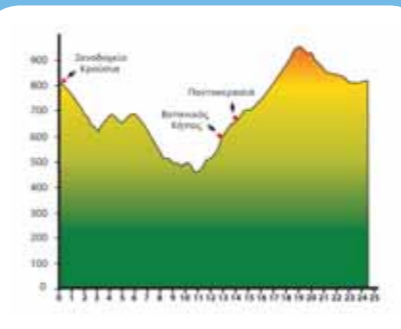

περιγραφή διαδρομής - road book

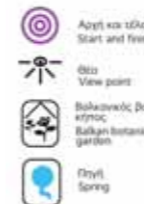
Χλμ.	Υψ.	Κατ/νση	Περιγραφή	Χλμ.	Υψ.	Κατ/νση	Περιγραφή
0	820		Συγκρότημα Ξενοδοχείου Κρούσια	10,730	490		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά για Αναβρητό. Κατεύθυνση ευθεία
460	800		Αφήνουμε άσφαλο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά αναστροφή για Λιθότοπο	11,200	465		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία για Παρόχθιο. Κατεύθυνση δεξιά
540	800		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά δευτερεύων χωματόδρομος	11,890	520		Βγαίνουμε σε άσφαλο. Κατεύθυνση δεξιά για Βαλκανικό βοτανικό κήπο
3,460	615		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία για στοκ Λαζαρίδη	13,780	600		Α είσοδος Βαλκανικού βοτανικού κήπου
4,770	695		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο δεξιά για Ποντοκερασιά. Κατεύθυνση αριστερά για Ελληνικό	14,140	620		Β είσοδος Βαλκανικού βοτανικού κήπου
5,620	660		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά για Σάπανζα. Κατεύθυνση ευθεία	14,700	630		Αφήνουμε άσφαλο ευθεία για Ποντοκερασιά. Κατεύθυνση αριστερά χωματόδρομος
5,700	655		Βγαίνουμε σε διασταύρωση περιοχή βλάχικες καλύβες. Κατεύθυνση ευθεία	16,760	720		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά ανηφόρα
5,990	635		Βγαίνουμε σε διασταύρωση περιοχή Σταυρά. Κατεύθυνση ευθεία	23,160	860		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά για οροσειρά Κρουσσών. Κατεύθυνση ευθεία
7,280	690		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία για Ελληνικό. Κατεύθυνση δεξιά δευτερεύων χωματόδρομος	23,990	820		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά για οροσειρά Κρουσσών. Κατεύθυνση ευθεία
9,890	490		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά για Ποντοκερασιά. Κατεύθυνση ευθεία	24,060	815		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία
10,390	495		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία	24,160	800		Βγαίνουμε σε άσφαλο. Κατεύθυνση αριστερά
10,530	500		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά για Ποντοκερασιά. Κατεύθυνση ευθεία	24,630	820		Τέλος διαδρομής

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΑΡΤΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

ΔΟΪΡΑΝΗ

Doirani

ΕΚΕΙ ΠΟΥ Η ΦΥΣΗ ΒΟΗΘΑ ΤΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

WHERE NATURE HELPS PEOPLES' COEXISTENCE

Η λίμνη της Δοϊράνης βρίσκεται στα βόρεια του νομού Κιλκίς και σε απόσταση μόλις 75 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη. Αποτελεί φυσικό σύνορο με την ΠΓΔΜ, καθώς το 1/3 της ανήκει στην Ελλάδα και το υπόλοιπο στην ΠΓΔΜ. Οι δύο λαοί, που ζουν και αγαπούν τη λίμνη, βιοπορούν από αυτή και ξέρουν ότι μόνο μέσα από τη συνδιαχείριση μπορούν να τη φροντίσουν και να τη διατηρήσουν. Η λίμνη αποτελεί παράδειγμα συνύπαρξης και συνεργασίας.

Lake Doirani is located in the north of the prefecture of Kilkis and only 75 km away from Thessaloniki. It forms the natural border with FYROM, where 1/3 of the lake belongs to Greece and the rest to FYROM. The two peoples, who live and love the lake, earn their living from it and know that only through cooperation can they look after it and conserve it. The lake sets an example of coexistence and collaboration.

Χρήσιμα τηλέφωνα:

Νομαρχία Κιλκίς:
23410 37100

Διεύθυνση τουρισμού
Νομαρχίας Κιλκίς:
23410 37166

Δήμος Κιλκίς:
23413 52100

Δήμος Δοϊράνης:
23410 97122

Δήμος Μουριών:
23413 59401

Δασαρχείο Κιλκίς:
23430 42002

Νοσοκομείο Κιλκίς:
23410 38400

Αστυν. Τμ. Δοϊράνης:
23410 97450

Κ.Ε.Π. Μουριών:
23413 59401

Ελληνική ομάδα διάσωσης:
6974 241530

Ορειβατικός σύλλογος Κιλκίς:
23410 20842

Κυνηγητικός σύλλογος Κιλκίς:
23410 28283

Η διαδρομή μας ξεκινά από το Σιδηροδρομικό Σταθμό Μουριών, έναν παλιό αλλά ανακαινισμένο σταθμό που γύρω από αυτόν αναπτύχθηκε και ο ομώνυμος οικισμός. Ο δρόμος που ακολουθούμε είναι ασφάλτινος με εναλλαγές χωματόδρομου και είναι ήπιες κυκλοφορίας. Αρχικά κατευθυνόμαστε προς το χωριό Ροδώνα. Συνεχίζουμε για την Καλλιρόη και από εκεί για το Μυριόφυτο. Η βλάστηση είναι χαμηλή, κυρίως με φραξούς. Αμέσως μετά τραβερσάροντας την πλαγιά συναντάμε δρόμο, που έχει χαραχθεί από το Δασαρχείο με σκοπό περιηγητικό – φυσιολατρικό. Καθώς ανηφορίζουμε την πλαγιά αντικρίζουμε απέναντί μας τα εδάφη της ΠΓΔΜ, το όρος Μπέλλες και στα πόδια μας τη λίμνη της Δοϊράνης. Κατηφορίζουμε προς το χωριό Αμάραντα. Πριν από το χωριό συναντάμε πηγή με ποτίστρα κατάλληλη για την υδροδότησή μας. Περνάμε μέσα από το χωριό και κατευθυνόμαστε στον κεντρικό οδικό άξονα Κιλκίς - Σερρών. Τον διασχίζουμε με πορεία προς τη λίμνη. Τώρα αρχίζουν πια οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Μετά από λίγο φτάνουμε στον παραλίμνιο δρόμο. Αριστερά οδηγεί στο Σιδηροδρομικό Σταθμό Δοϊράνης και δεξιά προς το χωριό Μουριές. Η κατεύθυνση που θα ακολουθήσουμε είναι προς τις Μουριές. Η πρόκληση όμως για επίσκεψη στη Δοϊράνη είναι μεγάλη. Η ιστορία συναντάει τη φύση. Η ελληνική Δοϊράνη είναι ο τελευταίος σιδηροδρομικός σταθμός πριν από τα σύνορα. Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Δοϊράνης είναι

Οur trip begins from the Mouries Railway Station, an old but restored station where the village by the same name developed around it. The road that we follow is mostly paved with some sections of earth-road; traffic is generally mild. At first we head for Rodona village. We continue for Kalliroi and from there for Myriofyto. The vegetation is low, mainly with ash trees. Afterwards, as we are to traverse the slope, we find a road, which has been created by the Department of Forestry to encourage tourists and nature lovers. Going uphill on the slope, we observe the FYROM and Mt. Bellesin the rear and Lake Doirani just before us. We go downhill to the village of Amaranta. Just before the village we come to a spring which quenches our thirst. We go past through the village and head for the main road of Kilkis-Serres. We cross it towards the lake and the major farmlands. After a while we reach the road by the lake. On the left it leads to the Doirani Railway Station and on the right to the village of Mouries, in which direction we now trek. The temptation to visit Doirani is not easily denied. There, History meets Nature. Greek Doirani is the final railway station before the border-crossing. The Natural History Museum of Doirani is a source of information for the lake not only for visitors but also for the younger generations of the

ένα σημαντικό βήμα ενημέρωσης όχι μόνο των επισκεπτών αλλά και των νεώτερων γενεών της περιοχής για τη λίμνη. Ένα Μουσείο με πολλά τοπικά χαρακτηριστικά και μοναδικά εκθέματα που αναπλάθουν όλη την ιστορική, οικονομική και κοινωνική εξέλιξη της περιοχής. Το ελληνικό τμήμα της λίμνης έχει περιληφθεί στον κατάλογο Ζωνών Ειδικής Προστασίας καθώς από τα πουλιά που χρησιμοποιούν την περιοχή για να φωλιάσουν, να σταθμεύσουν κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης, να ξεχειμωνιάσουν ή να αναζητήσουν τροφή, ένας μεγάλος αριθμός περίπου 36 ειδών είναι σπάνια και απειλούμενα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Δοϊράνη είναι γνωστή και για τις μοναδικές πρακτικές αλιείας της. Οι τοπικοί ψαράδες χρησιμοποιούν τα καλάμια που φύονται στη λίμνη με πολλούς τρόπους διατηρώντας ως σήμερα παραδοσιακές τεχνικές από τους αρχαίους χρόνους. Η ακριτική όμως αυτή περιοχή έζησε και πολλές μάχες. Πάνω από τον οικισμό σε ένα λόφο βρίσκεται το συμμαχικό μνημείο καθώς και το Ελληνικό και βρετανικό κοιμητήριο των πεσόντων του Α' Παγκόσμιου πολέμου. Εμείς επιστρέφουμε στην πορεία που θα ακολουθήσουμε. Συνεχίζουμε τη διαδρομή μας προς την τοποθεσία Χίλια Δέντρα και αντικρίζουμε την παραλίμνια βλάστηση. Αμμοθίνες που συνδυάζονται με καλαμώνες, ιτιές, λεύκες και σκλήθρα. Η ξύλινη περίφραξη αποτελεί ένδειξη ότι είμαστε πια μέσα στο δάσος των Χιλίων Δέντρων. Ακολουθούμε το χωματόδρομο δεξιά και μας αποκαλύπτει η

region. Indeed, it is a museum with a lot of local characteristics and unique exhibits that reform the historical, economic and social development of the region. The Greek section of the lake has been included in the list of Special Protection Areas. The region is also abundant in birds (about 36 species are rare and endangered all over Europe) that come here in order to nest, rest during migration, or spend the winter or look for food. In addition, Doirani is known for unique methods of fishing. The local fishermen use the straws that grow in the lake in various ways, thus maintaining to this day traditional techniques since ancient times. However, this border area has also witnessed a lot of battles. Above the settlement on a hill there is a cemetery for the British soldiers who fell fighting during World War I. Our itinerary takes us to a location called Chilia Dentra (A Thousand Trees) where we are greeted by the lakeside vegetation. Sand dunes combined with reeds, willows, poplars and alders. The wooden fencing is a sign that we are in the forest of Chilia Dentra. We follow the earth-road on the right and it reveals the magic of the forest. Century-old oaks, enormous scattered planes, alders and ash trees create dense clumps and they comprise an important habitat for a lot of species of fauna, which come in order to nest, find food and breed.

μαγεία του δάσους. Υπεραιωνόβιες βελανιδιές, διάσπαρτα τεράστια πλατάνια, σκλήθρα και φράξιο δημιουργούν πυκνές συστάδες και αποτελούν σπουδαία ενδιαιτήματα για πολλά είδη πανίδας, τα οποία έρχονται για να φωλιάσουν, να τραφούν και να αναπαραχθούν. Δάση τόσο κοντά σε λίμνη είναι πια σπάνιο φαινόμενο στην Ελλάδα, γι' αυτό έχει χαρακτηριστεί Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης και έχει προταθεί μαζί με ένα τμήμα της λίμνης να ενταχθούν στο Δίκτυο «Φύση 2000».

Ακολουθούμε την ασφάλτο και ύστερα από λίγο μπαίνουμε σε χωματόδρομο που οδηγεί στους πρόποδες του Μπέλλες. Στα αριστερά μας είναι τα σύνορα με την ΠΓΔΜ. Τα χωράφια δεξιά μας είναι σπαρμένα και φτάνουμε στο χωριό Πλατανιές. Διασχίζουμε το χωριό και κατευθυνόμαστε προς τον οικισμό Καβαλλάρης. Ο δρόμος είναι ασφαλτός. Το χωριό Καβαλλάρης έχει μεγάλους πλατάνους που προσφέρουν σκιά και δροσιά. Ο ανεφοδιασμός σε νερό είναι απαραίτητος αφού η διαδρομή μας θα κινηθεί σε πετρώδες έδαφος. Έτσι λοιπόν αμέσως μετά τον Καβαλλάρη ξεκινά χωματόδρομος που μας ανηφορίζει. Η θέα τώρα είναι η απέναντι κορυφή και τα χωριά που βρίσκονται στη λεκάνη απορροής της λίμνης. Τραβερσάρουμε την οροσειρά ανάμεσα άλλοτε σε πυκνή και άλλοτε σε αραιή βλάστηση με θέα κατά διαστήματα τη λίμνη. Κύριο χαρακτηριστικό της διαδρομής είναι τα περάσματα από χείμαρρους που κατεβαίνουν από το Μπέλλες και οι πέτρες που ξεφυτρώνουν μέσα στο χωματόδρομο. Πλησιάζουμε στο χωριό Παλιό Λιθωτό, που εγκαταστάθηκαν Πόντιοι με τη συνθήκη της Λοζάννης. Οι ποτίστρες και οι αυτοσχέδιες στάνες μας ενημερώνουν για μια άλλη δραστηριότητα των κατοίκων της περιοχής Δοϊράνης την κτηνοτροφία. Συνεχίζουμε το χωματόδρομο και νιώθουμε να μπαίνουμε για τα καλά στον ορεινό όγκο του βουνού. Το Μπέλλες ονομάζεται και Κερκίνη και αποτελεί το γεωφυσικό σύνορο της Ελλάδας με την ΠΓΔΜ και τη Βουλγαρία. Το μεγαλύτερο μέρος του βουνού βρίσκεται στο νομό Σερρών. Η δυτική προέκτασή του φτάνει στην περιοχή της Δοϊράνης και την προστατεύει από τους βόρειους ανέμους.

Forests so close to the lake is a rare phenomenon in Greece, thus it has been declared as a Preserved Monument of Nature, to be included in the "Natura 2000" Network.

We follow the paved road and after a while we enter an earth-road which leads to the foot of Mt. Belles. On our left is the border with FYROM. The fields on our right are sown and we reach Platanies village. We go past the village and head for the Kavallaris settlement. Once again, the road is paved.

Kavallaris village has big plane-trees that offer shade and coolness. Our water supply is essential, as our trip moves to rocky terrain. Immediately after Kavallaris the uphill earth-road begins. The view now is the opposite summit and the villages at the lake basin. We traverseth the mountain range sometimes in dense and other times in thin vegetation with occasional views of the lake. The main characteristic of the trip is the crossings through torrents coming down Belles and the stones that pop up in the earth-road. We approach Old Lithoto village, where the Pontic people settled after the treaty of Lausanne. Cisterns and the improvised sheep-pens inform us about another activity of the residents of the region of Doirani, which is stock-breeding.

We continue the earth-road well into the mountainous mass of the region. Mt. Belles, also called Kerkini, constitutes the geophysical border between Greece, FYROM and Bulgaria. The biggest part of the mountain is in the prefecture of Serres. Its western extension reaches the region of Doirani and protects it from the northern winds. This western part, as we go uphill, has also got the

Το δυτικό αυτό μέρος που ανηφορίζουμε παρουσιάζει και τις περισσότερες εξάρσεις ιδιαίτερα πάνω από τα 1700μ. Η χλωρίδα του λόγω και του ιδιαίτερου τοπο-κλίματος μοιάζει περισσότερο με τη χλωρίδα των βουνών της Κεντρικής Βαλκανικής. Είναι χαρακτηρισμένο ως βοτανικός παράδεισος (GR126001) και περιλαμβάνεται στις περιοχές Natura 2000.

Παραμένοντας στην πορεία μας κατηφορίζουμε το χωματόδρομο και σε λίγο βγαίνουμε σε ένα κεντρικό χωματόδρομο. Στρίβουμε αριστερά και συναντάμε μια τεχνητή λίμνη. Ακολουθεί μια παρατεταμένη ανηφόρα, τραβερσάροντας την πλαγιά με διαδοχικά περάσματα ρεματιών. Στη συνέχεια αρχίζει δύσκολη κατηφόρα με πολλές πέτρες και νεροφαγώματα. Στο τέλος της φτάνουμε σε ένα διαμορφωμένο υπαίθριο χώρο με νερό, καταρράκτη, πέτρινο γεφυράκι και παγκάκια. Είναι η τοποθεσία της Παλιάς Αγίας Παρασκευής.

Ο χωματόδρομος από εδώ και πέρα αλλάζει βατότητα, δηλαδή είναι πιο καθαρός και φαρδύς. Συνεχίζει κατηφορικά μέχρι τον οικισμό Αγία Παρασκευή. Αμέσως μετά παίρνουμε την ασφάλτο που μας οδηγεί στο Σ.Σ. Μουριές.

Η ιδιαιτερότητα της διαδρομής βρίσκεται στη δυνατότητα που υπάρχει να επιστρέψει κάποιος στην αφετηρία από διάφορα σημεία, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του και τις ικανότητές του.

highest peaks, particularly above 1700 m. Due to the specific regional climate, its flora resembles that of the Central Balkan mountains. It is characterized as a botanic paradise (GR126001) and is included in the Natura 2000 regions.

Maintaining our course we go downhill the earth-road and shortly we come to a central earth-road. We turn left and find an artificial lake. An extended uphill follows, traversing the slope with successive crossings of gullies. Afterwards a difficult uphill starts with a lot of stones and ruts. At the end of the road we reach an artificial open structure consisting of a waterfall, a stone bridge and benches. It is the site of the Old Church of St. Paraskevi.

From this point on the earth-road changes, becoming flatter and wider. It continues downhill up to the St. Paraskevi settlement. We take the paved road that leads us to the Mouries R.R Station.

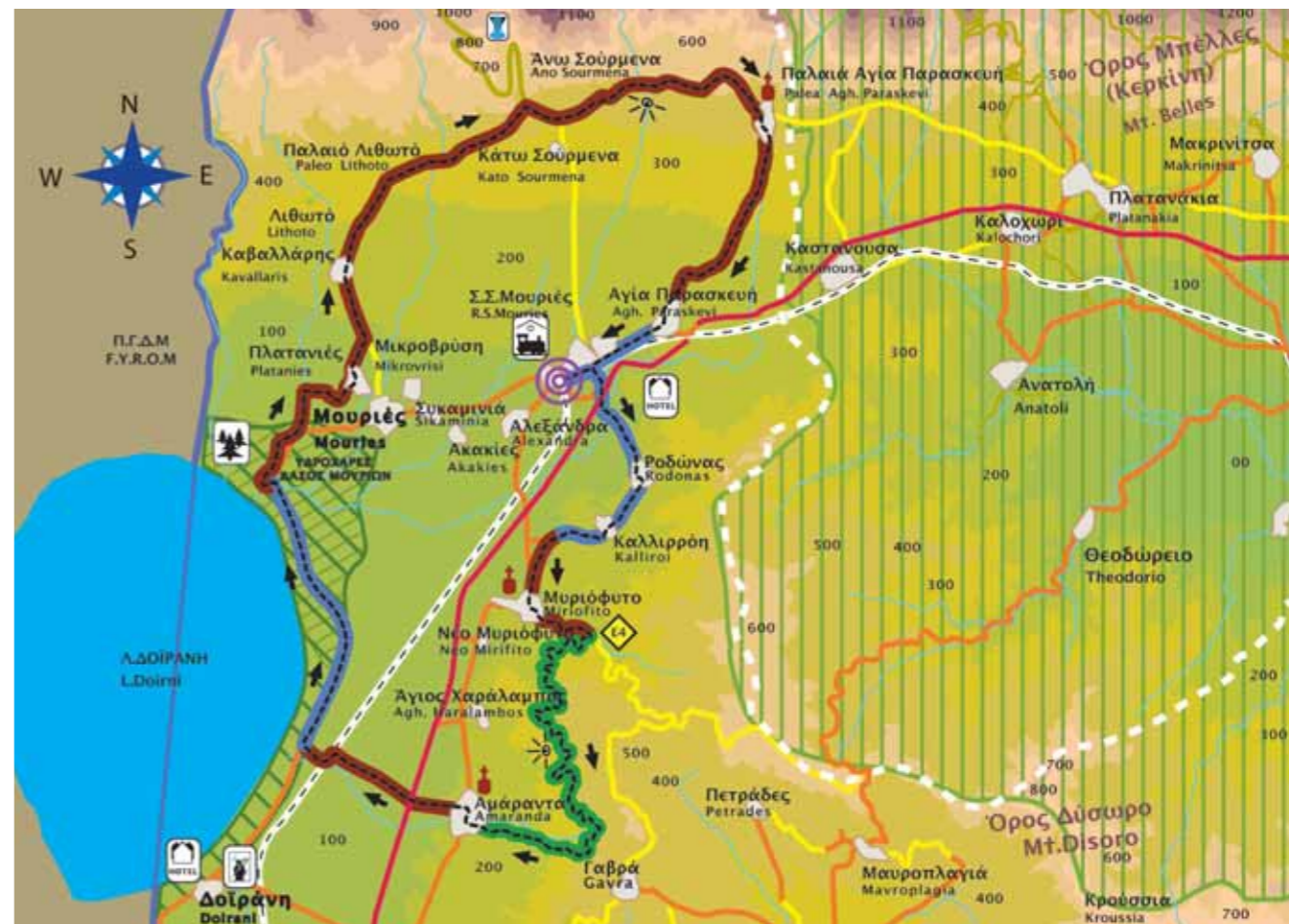
The uniqueness of the trip is the possibility for someone to return to the starting point from various points, depending on his or her interests and abilities.

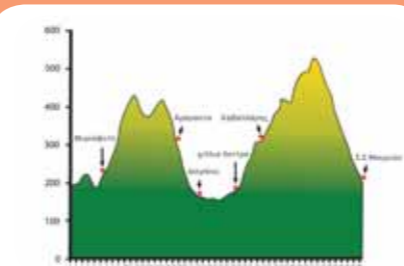
περιγραφή διαδρομής - road book

Χλμ.	Υψ.	Κατ/νση	Περιγραφή
0	195	↑	Σ.Σ. Μουριών . Κατεύθυνση για Άνω Σούρμενα
100	195	→	Αφήνουμε άσφαλο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά περνάμε σιδηροδρομικές γραμμές
650	190	↑	Βγαίνουμε στον κεντρικό άξονα Κιλκίς Σερρών Κατεύθυνση ευθεία απέναντι άσφαλτος
2,230	200	↑	Βγαίνουμε σε διασταύρωση . Αριστερά Ροδώνας. Δεξιά άσφαλτος. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
4,660	190	←	Αφήνουμε άσφαλο ευθεία. Κατεύθυνση αριστερά μετά τα μπάζα χωματόδρομος
5,570	190	←	Βγαίνουμε σε άσφαλο. Κατεύθυνση αριστερά για Μυριόφυτο
6,090	210	←	Βγαίνουμε στον κεντρικό δρόμο του Μυριόφυτου. Εκκλησία απέναντι. Κατεύθυνση αριστερά
6,170	210	→	Βγαίνουμε σε κεντρική άσφαλο αριστερά. Κατεύθυνση δεξιά άσφαλο
6,630	230	←	Αφήνουμε άσφαλο ευθεία. Κατεύθυνση αριστερά περνάμε γέφυρα
7,330	250	↑	Βγαίνουμε σε διασταύρωση. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος μονοπάτι Ε4
7,560	265	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά για ποταμιά. Κατεύθυνση δεξιά
11,160	430	→	Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία Ε4. Κατεύθυνση δεξιά για αγροτικό δρόμο δασαρχείου
14,380	390	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
16,000	385	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
18,400	220	+	Βγαίνουμε σε διασταύρωση, αφήνουμε την ευθεία, αριστερά για Γαβρά. Κατεύθυνση δεξιά χωματόδρομος αναστροφή για Αμάραντα
18,650	220	+	Βγαίνουμε σε διασταύρωση άσφαλτος κεντρικός δρόμος Αμάραντα. Κατεύθυνση δεξιά
19,660	190	←	Αφήνουμε την άσφαλο ευθεία, αριστερά εκκλησία Αγίου Ιωάννη Πρόδρομου. Κατεύθυνση αριστερά
21,300	150	↑	Βγαίνουμε στον κεντρικό άξονα Κιλκίς Σερρών Κατεύθυνση ευθεία απέναντι χωματόδρομος
21,450	160	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο Κατεύθυνση αριστερά παράλληλα με γραμμές τρένου χωματόδρομο
21,480	160	→	Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά περνάμε σιδηροδρομικές γραμμές
21,670	160	→	Βγαίνουμε σε διασταύρωση. Κατεύθυνση αριστερά παράλληλα με τις σιδηροδρομικές γραμμές
22,200	150	→	Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά
22,850	285	→	Βγαίνουμε σε διασταύρωση άσφαλο, αριστερά Δοιράνη. Κατεύθυνση δεξιά για Χίλια Δένδρα
27,520	155	←	Αφήνουμε άσφαλο ευθεία Σ.Σ. Μουριές. Κατεύθυνση αριστερά αναστροφή άσφαλτος
27,830	150	+	Βγαίνουμε σε διασταύρωση. Κατεύθυνση δεξιά χωματόδρομος

Χλμ.	Υψ.	Κατ/νση	Περιγραφή
27,900	160	→	Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά χωματόδρομος με ξυλίνη περίφραξη. Δάσος "Χίλια Δένδρα"
28,300	155	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά αναψυκτήριο δάσους. Κατεύθυνση ευθεία
28,720	160	←	Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία μετά την πόρτα του δάσους
29,040	165	+	Βγαίνουμε σε διασταύρωση Αφήνουμε άσφαλο ευθεία και δεξιά. Κατεύθυνση αριστερά χωματόδρομος
29,880	170	←	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση δεξιά περνάμε γεφύρι με χείμαρρο
30,580	170	←	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση αριστερά για τον οικισμό Πλατανιές
30,900	180	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση δεξιά άσφαλτος. Οικισμός Πλατανιές
31,050	180	←	Βγαίνουμε σε άσφαλο δεξιά για Μουριές. Κατεύθυνση αριστερά για Καβαλλάρη
33,360	245	←	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο μετά τον οικισμό Καβαλλάρη. Δεξιά κατασκήνωση προσκόπων. Κατεύθυνση αριστερά χωματόδρομος.
34,180	300	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά για Λιθωτό. Κατεύθυνση δεξιά για Προμαχώνα Τριεθνές
35,020	300	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά για Μουριές. Κατεύθυνση ευθεία για Παλαιό Λιθωτό
36,320	300	→	Βγαίνουμε στο χωριό Παλαιό Λιθωτό. Κατεύθυνση δεξιά περνάμε εκκλησία χωριού στα δεξιά μας
36,920	370	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
38,650	385	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά για παλαιό Τριεθνές. Κατεύθυνση δεξιά
38,770	410	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά για Σ.Σ. Μουριών Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
38,860	410	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά για Σ.Σ. Μουριών Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
39,020	405	↑	Βγαίνουμε σε διασταύρωση αριστερά τεχνητή λίμνη Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
39,240	400	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία
41,470	400	↑	Βγαίνουμε σε διασταύρωση. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
42,440	480	↑	Αφήνουμε άσφαλο χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία
43,390	530	→	Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά υπαίθριο πάρκο Παλαιά Αγ. Παρασκευή
47,450	440	↑	Αφήνουμε άσφαλο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία οικισμός Αγ. Παρασκευής
47,640	250	←	Αφήνουμε άσφαλο ευθεία. Κατεύθυνση αριστερά
48,030	230	→	Βγαίνουμε στον κεντρικό άξονα της Αγ. Παρασκευής. Κατεύθυνση δεξιά για Σ.Σ. Μουριών
49,530	195	•	Τέλος διαδρομής

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

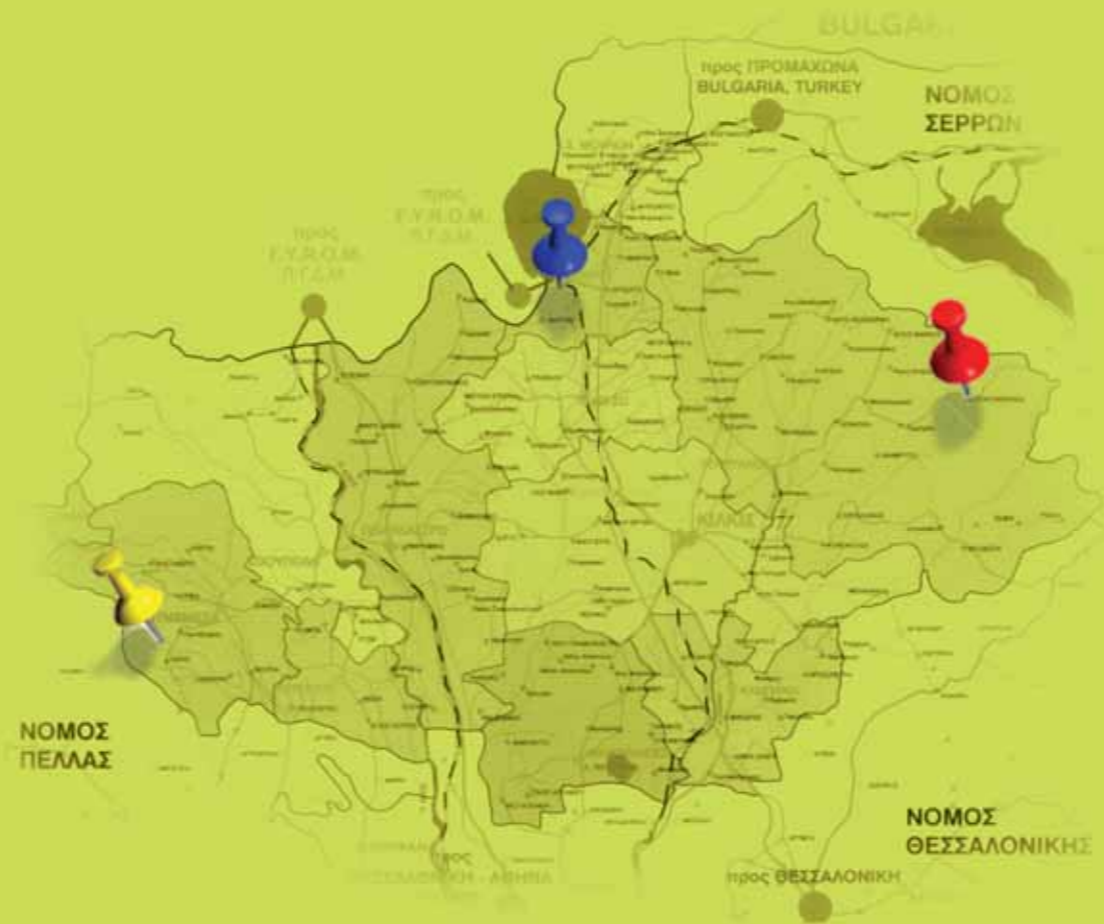

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΑΡΤΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Σχεδίαση διαδρομής: Σταμούλης Κων/νος
Επιμέλεια κειμένων: Θεοδωράκη Δήμητρα
Φωτογραφία: www.giorgiosavidis.com
Σχεδιασμός road book - χαρτών: Κεσίδης Κων/νος
Καλλιτεχνική επιμέλεια / σχεδιασμός: περιοδικό ΜΒike

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ / ΠΑΡΑΓΩΓΗ: **MBike**

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΙΛΚΙΣ
ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑΣ
ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΚΙΛΚΙΣ

